
SFS 1994:1034 Lag

Utkom från trycket
den 28 juni 1994

om ändring i rättegångsbalken;

utfärdad den 9 juni 1994.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken²
dels att 32 kap. 7 §, 50 kap. 30 § och 51 kap. 31 § skall upphöra att gälla,
dels att rubrikerna före 50 och 51 kap. skall ha följande lydelse,
dels att 3 kap. 4, 6 och 7 §§, 8 kap. 4 och 8 §§, 17 kap. 7, 12 och 13 §§, 30
kap. 5, 10 och 11 §§, 32 kap. 2 §, 33 kap. 3 §, 42 kap. 17 a §, 49 kap., 50
kap. 1-25, 27 och 29 §§, 51 kap. 1-23, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 52-57
kap., 58 kap. 11 § samt 59 kap. skall ha följande lydelse.

3 kap.

4 §³ Högsta domstolen består av tjugo justitieråd eller det högre antal
som behövs. Justitieråden skall vara lagfarna. De får inte inneha eller
utöva något annat ämbete.

Regeringen förordnar ett av justitieråden att vara domstolens ordförande.

Högsta domstolen skall vara delad i två eller flera avdelningar. Avdelningarna är lika behöriga att ta upp mål som Högsta domstolen handlägger.

Högsta domstolens ordförande är även ordförande på en avdelning. Ordförande på annan avdelning är det justitieråd som regeringen förordnar.

Justitieråden indelas till tjänstgöring på avdelningarna för viss tidsperiod enligt de grunder som Högsta domstolen beslutar.

När ett justitieråd på grund av sjukdom eller därmed jämförlig omständighet inte kan tjänstgöra i Högsta domstolen, får den som avgått med ålderspension från sin tjänst som justitieråd förordnas att tillfälligt tjänstgöra som ersättare. Vad som i lag eller annan författning föreskrivs om justitieråd skall även tillämpas på ersättare.

6 §⁴ En avdelning av Högsta domstolen är domför med fem ledamöter. Fler än sju ledamöter får inte sitta i rätten.

Om prövningen är av enkel beskaffenhet, är avdelningen domför med tre ledamöter vid prövning av

¹ Prop. 1993/94:190, bet. 1993/94: JuU30, rskr. 1993/94:377.

² Senaste lydelse av 32 kap. 7 § 1987: 747.

³ Senaste lydelse 1991:1819.

⁴ Senaste lydelse 1989:352.

1. frågor om förening av mål enligt 14 kap. 7 a §,
2. överklagande av hovrätts avvisningsbeslut som avses i 54 kap. 17 §,
3. frågor om avvisning av ett överklagande hos Högsta domstolen,
4. frågor om häktning och reseförbud som avses i 55 kap. 8 § andra stycket tredje meningen,
5. ansökningar om resning eller återställande av försutten tid eller
6. klagan över domvilla.

Har Högsta domstolen tidigare lämnat en ansökan om resning från samma sökande beträffande samma avgörande utan bifall och anför sökanden inget nytt som är av betydelse för prövningen av ansökningen, är avdelningen domför med en ledamot, om ansökningen avslås eller avvisas.

Frågor om prövningstillstånd får avgöras av en ledamot. Fler än tre ledamöter får inte delta. Frågor om prövningstillstånd som har förklarats vilande enligt 54 kap. 11 § andra stycket avgörs dock av de ledamöter som prövar målet.

Vid beslut om avskrivning av mål efter återkallelse och vid prövning av frågor som avses i 55 kap. 8 § andra stycket första och andra meningarna är avdelningen domför med en ledamot.

7 §⁵ När en avdelning behandlar ansökan om resning eller klagan över domvilla i ett mål som avgjorts av Högsta domstolen, får inte någon ledamot som deltagit i det tidigare avgörandet tjänstgöra på avdelningen, om tillräckligt antal ledamöter ändå finns att tillgå inom domstolen.

8 kap.

4 §⁶ En advokat skall i sin verksamhet redbart och nitiskt utföra de uppdrag som anförtrotts honom och iakttä god advokatsed. I fråga om tystnadsplikt för advokat vid allmän advokatbyrå finns bestämmelser i 9 kap. 9 § sekretesslagen (1980:100). Annan advokat är skyldig att förtiga vad han får kännedom om i sin yrkesutövning när god advokatsed kräver detta.

I advokatverksamhet som bedrivs i bolagsform får endast advokat vara delägare eller bolagsman, om inte advokatsamfundets styrelse medger undantag.

En advokat är skyldig att hålla sina huvudmäns pengar och andra tillgångar avskilda från det som tillhör honom själv.

8 §⁷ Den som vägrats inträde i eller uteslutits ur advokatsamfundet får överklaga beslutet hos Högsta domstolen. Justitiekanslern får hos Högsta domstolen överklaga ett beslut enligt 7 § av samfundets styrelse eller något annat organ inom samfundet.

17 kap.

7 §⁸ En dom skall avfattas skriftligen och i skilda avdelningar ange

1. domstolen samt tid och ställe för domens meddelande,

⁵ Senaste lydelse 1972:147.

⁶ Senaste lydelse 1980: 101.

⁷ Senaste lydelse 1963: 149.

⁸ Senaste lydelse 1976:567.

2. parterna samt deras ombud eller biträden,
 3. domslutet,
 4. parternas yrkanden och invändningar samt de omständigheter som dessa grundats på och
 5. domskälen med uppgift om vad som är bevisat i målet.
- En högre rätts dom skall i den utsträckning det behövs innehålla en redogörelse för lägre rätts dom.
- Om en part har rätt att överklaga eller att ansöka om återvinning, skall det i domen anges vad han i så fall skall iaktta.

12 § Det som sägs i 2 och 9 §§ om dom skall tillämpas i fråga om slutligt beslut. Beträffande ett sådant beslut skall även 7 och 10 §§ tillämpas, om det behövs med hänsyn till frågans beskaffenhet. Meddelas slutligt beslut i samband med dom, skall det tas in i domen.

Om en part har rätt att överklaga eller att ansöka om återupptagande av målet, skall det i beslutet anges vad han i så fall skall iaktta.

13 § Ett beslut som inte är slutligt skall i den utsträckning det behövs ange de skäl som det grundas på.

Om den som vill överklaga ett beslut under rättegången måste anmäla missnöje, skall det anges i beslutet. Får ett sådant beslut överklagas särskilt, skall också det anges. Rätten skall på begäran lämna den som vill överklaga upplysning om vad denne i övrigt skall iaktta.

Om ett beslut som inte är slutligt meddelas i samband med dom eller slutligt beslut, skall det tas in i domen eller det slutliga beslutet. Får beslutet överklagas särskilt, skall rätten ange vad den som vill överklaga skall iaktta.

30 kap.

5 §⁹ En dom skall avfattas skriftligen och i skilda avdelningar ange

1. domstolen samt tid och ställe för domens meddelande,
2. parterna samt deras ombud eller biträden och den tilltalades försvarare,
3. domslutet,
4. parternas yrkanden och de omständigheter som dessa grundats på och
5. domskälen med uppgift om vad som är bevisat i målet.

En högre rätts dom skall i den utsträckning det behövs innehålla en redogörelse för lägre rätts dom.

Om en part har rätt att överklaga, skall det i domen anges vad han i så fall skall iaktta.

10 §¹⁰ Det som sägs i 2 och 7 §§ om dom skall tillämpas i fråga om slutligt beslut. När inte annat är föreskrivet skall även 5 och 8 §§ tillämpas beträffande ett sådant beslut, om det behövs med hänsyn till frågans beskaffenhet. Meddelas slutligt beslut i samband med dom, skall det tas in i domen.

⁹ Senaste lydelse 1969:101.

¹⁰ Senaste lydelse 1982:1123.

Om en part har rätt att överklaga eller att ansöka om återupptagande av målet, skall det i beslutet anges vad han i så fall skall iaktta.

11 § Ett beslut som inte är slutligt skall i den utsträckning det behövs ange de skäl som det grundas på.

Om den som vill överklaga ett beslut under rättegången måste anmäla missnöje, skall det anges i beslutet. Får ett sådant beslut överklagas särskilt, skall också det anges. Rätten skall på begäran lämna den som vill överklaga upplysning om vad denne i övrigt skall iaktta.

Om ett beslut, som inte är slutligt meddelas i samband med dom eller slutligt beslut, skall det tas in i domen eller det slutliga beslutet. Får beslutet överklagas särskilt, skall rätten ange vad den som vill överklaga skall iaktta.

32 kap.

2 §¹¹ Skall en stämning eller ett överklagande delges genom en parts försorg och har det, när rätten skall handlägga målet, inte kommit in något bevis till rätten om att delgivning skett på föreskrivet sätt och har inte heller motparten inställt sig eller yttrat sig över saken, är partens talan förfallen. En upplysning om detta skall tas in i rättens medgivande till parten att ombesörja delgivningen.

33 kap.

3 §¹² En handling anses ha kommit in till rätten den dag då handlingen eller en avi om betald postförsändelse som innehåller handlingen anlänt till rätten eller kommit en behörig tjänsteman till hända. Underrättas rätten särskilt om att ett meddelande till rätten anlänt till ett telebefordringsföretag, anses meddelandet ha kommit in redan när underrättelsen nått en behörig tjänsteman.

Kan det antas att handlingen eller en avi om denna en viss dag har lämnats i rättens kansli eller avskilts för rätten på postanstalt, anses den ha kommit in den dagen, om den kommit en behörig tjänsteman till hända närmast följande arbetsdag.

Om det behövs får rätten begära att ett telefax eller annat meddelande som saknar avsändarens underskrift i original bekräftas av avsändaren genom en i original undertecknad handling. Har rätten begärt en sådan bekräftelse men inte fått någon, får rätten bortse från meddelandet.

42 kap.

17 a §¹³ I 56 kap. 13—15 §§ finns bestämmelser om att tingsrätten får hänskjuta en fråga till prövning av Högsta domstolen.

¹¹ Senaste lydelse 1970:429.

¹² Senaste lydelse 1973:240.

¹³ Senaste lydelse 1989:352.

49 kap. Om rätten att överklaga tingsrätts domar och beslut

1 §¹⁴ En tingsrätts dom får överklagas, om inte annat är föreskrivet.

När en tingsrätt meddelar dom i fall som avses i 17 kap. 5 § andra stycket, skall rätten med hänsyn till omständigheterna bestämma om domen skall få överklagas särskilt eller endast i samband med att tingsrättens slutliga avgörande överklagas.

Den, mot vilken en tredsdom givits, får inte överklaga domen. Bestämmelser om hans rätt till återvinning i anledning av sådan dom finns i 44 kap. 9 §.

2 §¹⁵ Har parterna skriftligen avtalat att inte överklaga en dom som meddelas med anledning av en uppkommen tvist eller en framtida tvist som kan härledas till ett visst angivet rättsförhållande, gäller avtalet, om förlikning om saken är tillåten. Ett avtal som ingåtts före tvistens uppkomst gäller dock inte i mål som avses i 1 kap. 3 d § första stycket.

En utfästelse att inte överklaga som har gjorts efter domen gäller, om förlikning om saken är tillåten.

3 §¹⁶ En tingsrätts slutliga beslut får överklagas, om inte annat är föreskrivet. Har en part rätt att ansöka om återupptagande av ett mål som avgjorts genom ett slutligt beslut, får han dock inte överklaga beslutet.

Andra beslut får överklagas endast i samband med överklagande av dom eller slutligt beslut, om inte annat är föreskrivet.

4 §¹⁷ Har en tingsrätt i beslut under rättegången ogillat jäv mot domare eller invändning om rättegångshinder eller beslutat angående frågor som avses i 1 kap. 3 d §, skall den part som vill överklaga beslutet först anmäla missnöje. Sådan anmälan skall göras genast, om beslutet meddelats vid ett sammanträde, och annars inom en vecka från den dag då parten fick del av beslutet. Försummar parten detta, har han inte längre rätt att överklaga beslutet. Om en part anmäler missnöje, skall rätten med hänsyn till omständigheterna bestämma om beslutet skall få överklagas särskilt eller endast i samband med att dom eller slutligt beslut överklagas.

5 §¹⁸ En tingsrätts beslut får överklagas särskilt, om tingsrätten i beslutet

1. avvisat ett ombud, ett biträde eller en försvarare eller ogillat ett yrkande om detta,

2. ogillat ett yrkande av tredje man att få delta i rättegången som intervenient eller målsägande eller prövat en fråga enligt 13 kap. 7 § om övertagande av ett käromål,

3. förelagt en part eller någon annan att lägga fram skriftligt bevis eller att tillhandahålla föremål för syn eller besiktning eller vid prövning enligt 3 kap. 3 § andra stycket 4 eller 5 tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § andra stycket 4 eller 5 yttrandefrihetsgrundlagen funnit det vara av synner-

¹⁴ Senaste lydelse 1989:656.

¹⁵ Senaste lydelse av förutvarande 1 a § 1990:443.

¹⁶ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 2 och 8 §§.

¹⁷ Senaste lydelse av förutvarande 3 och 14 §§ 1987:747.

¹⁸ Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1993:1408.

lig vikt att en uppgift som avses där lämnas vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkran,

4. prövat en fråga om utdömning av förelagt vite eller häkte eller om ansvar för förseelse i rättegången eller om skyldighet för någon att ersätta rättegångskostnad,

5. prövat en fråga om ersättning eller förskott av allmänna medel till målsägande eller om ersättning eller förskott till biträde, försvarare, vittne, sakkunnig eller någon annan,

6. prövat en fråga i tvistemål om kvarstad eller annan åtgärd enligt 15 kap. eller i brottmål om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a §, en åtgärd som avses i 25 — 28 kap. eller omhändertagande enligt 28 kap. brottsbalken,

7. avslagit en begäran om biträde eller försvarare eller till ett sådant uppdrag utsett någon annan än parten föreslagit,

8. prövat en fråga som gäller allmän rättshjälp i annat fall än som avses i 5 eller 7,

9. avslagit en begäran om rättshjälp åt misstänkt i brottmål eller om ersättning eller förskott till en part som beviljats sådan förmån eller

10. prövat en fråga enligt 33 kap. brottsbalken om avräkning av tiden för vissa frihetsberövanden.

6 §¹⁹ Den som vill överklaga ett sådant beslut som avses i 5 § 1, 2, 3, 7, 8 eller 9 skall först anmäla missnöje, om beslutet har meddelats under rättegången. Anmälan skall göras genast, om beslutet meddelats vid ett sammanträde, och annars inom en vecka från den dag då han fick del av beslutet. Den som försummar detta har inte längre rätt att överklaga beslutet.

Myndigheter som enligt lag eller föreskrifter som beslutats med stöd av lag är behöriga att överklaga beslut som avses i första stycket skall anmäla missnöje senast en vecka från dagen för beslutet, om detta har meddelats vid ett sammanträde där myndigheten inte har varit företrädd.

7 §²⁰ Anser en part att ett beslut av tingsrätten medför att målet försenas i onödan, får han överklaga beslutet särskilt.

8 §²¹ Om tingsrätten förklarar en domare jävig eller bifallit en begäran om rättshjälp åt misstänkt i brottmål eller utsett målsägandebiträde, får tingsrättens beslut inte överklagas.

9 §²² För att bemöta klagandens ändringsyrkande får motparten begära att ett beslut som inte får överklagas särskilt ändå skall prövas.

Om ett beslut enligt vilket rätten förelagt vite eller annan påföljd inte får överklagas särskilt, kan den som är missnöjd med beslutet, begära att föreläggandets giltighet prövas i samband med att han överklagar ett beslut i vilket föreläggandet har tillämpats.

¹⁹ Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1993:1408.

²⁰ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 6 §.

²¹ Senaste lydelse av förutvarande 7 § 1988:610.

²² Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 8 §.

10 §²³ En tingsrätts beslut genom vilket en missnöjesanmälan, en ansökan om återvinning eller återupptagande eller ett överklagande har avvisats får överklagas. Frågan om en sådan anmälan eller ansökan gjorts eller ett överklagande skett inom rätt tid får annars inte prövas av hovrätten.

11 § Har en part som enligt 4 § anmält missnöje med tingsrättens beslut under rättegången hänvisats att överklaga beslutet särskilt, skall målet vila till dess att överklagandet prövats. Rätten får dock bestämma att förberedelsen i målet skall fortsätta.

Anmäler någon missnöje enligt 6 §, får rätten förklara målet vilande till dess att överklagandet prövats, om det finns särskilda skäl.

I andra fall än som har sagts nu får ett överklagande av en tingsrätts beslut under rättegången inte leda till att målets behandling skjuts upp.

12 §²⁴ I tvistemål där förlikning om saken är tillåten krävs prövningstillstånd för att hovrätten skall pröva tingsrättens dom eller beslut i mål som handlagts av en lagfaren domare enligt 1 kap. 3 d § första stycket och i annat mål där det värde som sägs i 1 kap. 3 d § tredje stycket uppenbart inte överstiger basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Prövningstillstånd behövs inte om överklagandet avser

1. ett avgörande i mål som skall handläggas av tingsrätt i särskild sammansättning,
2. ett beslut som rör någon annan än en part eller en intervenient,
3. ett beslut genom vilket tingsrätten ogillat jäv mot en domare, eller
4. ett beslut genom vilket en missnöjesanmälan eller en ansökan om återvinning eller ett överklagande avvisats.

I fråga om meddelade prövningstillstånd skall 54 kap. 11 § tredje stycket tillämpas.

13 §²⁵ I brottmål krävs prövningstillstånd för att hovrätten skall pröva en tingsrätts dom genom vilken den tilltalade inte dömts till annan påföljd än böter eller frikänts från ansvar för brott för vilket det inte är föreskrivet svårare straff än fängelse i sex månader.

Om tingsrätten i en dom i brottmål även prövat enskilt anspråk mot den tilltalade, gäller i den delen bestämmelserna i 12 §. Krävs inte prövningstillstånd enligt första stycket, eller meddelas sådant prövningstillstånd, och avser överklagandet frågan om den tilltalade skall dömas för den åtalade gärningen, behövs inte prövningstillstånd för ett överklagande angående enskilt anspråk med anledning av gärningen.

Första stycket gäller inte om domen överklagas av Riksåklagaren, Justiekanslern eller någon av Riksdagens ombudsmän.

Krav på prövningstillstånd enligt första eller andra stycket omfattar även beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av dom.

I fråga om meddelade prövningstillstånd skall 54 kap. 11 § tredje stycket tillämpas.

²³ Senaste lydelse av förutvarande 9 § 1989:656.

²⁴ Senaste lydelse 1993:514.

²⁵ Senaste lydelse av förutvarande 12 a § 1993: 514.

- 14 §²⁶** Prövningstillstånd får meddelas endast om
1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt,
 2. anledning förekommer till ändring i det slut tingsrätten kommit till eller
 3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

15 §²⁷ Krävs prövningstillstånd i hovrätten, skall tingsrättens dom eller beslut innehålla uppgift om detta och om innehållet i 14 §.

50 kap. Om överklagande av domar i tvistemål

1 §²⁸ En part som vill överklaga tingsrättens dom i ett tvistemål skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till tingsrätten. Den skall ha kommit in till rätten inom tre veckor från den dag då domen meddelades.

2 §²⁹ Om ena parten överklagat tingsrättens dom, har motparten rätt att överklaga domen inom en vecka från den dag då den i 1 § angivna tiden gick ut. Ett överklagande som gjorts under sådan tid förfaller, om det första överklagandet återkallas eller av annat skäl förfaller.

3 §³⁰ Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas av tingsrätten. Överklagandet skall dock inte avvisas om det har kommit in till hovrätten inom klagotiden.

4 §³¹ Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas,
2. i vilken del domen överklagas och den ändring i domen som yrkas,
3. grunderna för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, när sådant tillstånd krävs, och
5. de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, skall klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till det. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det skall hållas ett förnyat förhör med ett vittne, en sakkunnig eller en part eller förnyad syn på stället, skall han ange det och skälen till detta. Han skall också ange om han vill att motparten skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

²⁶ Senaste lydelse av förutvarande 13 § 1987:747.

²⁷ Senaste lydelse 1987:747.

²⁸ Senaste lydelse 1987:747.

²⁹ Senaste lydelse 1987:747.

³⁰ Senaste lydelse 1990:443.

³¹ Senaste lydelse 1987:747.

5 §³² Om inte överklagandet avvisas enligt 3 §, skall tingsrätten efter utgången av den i 2 § angivna tiden sända över detta och övriga handlingar i målet till hovrätten.

Handlingarna skall översändas genast, om klaganden framställt ett yrkande som fordrar omedelbar prövning, såsom ett yrkande om kvarstad eller ett yrkande om upphävande av ett beslut om sådan åtgärd eller av ett beslut om att dom får verkställas även om den inte har laga kraft. Till dess att den i 2 § angivna tiden har gått ut, skall dock en kopia av överklagandet finnas tillgänglig vid tingsrätten.

6 § Om det finns något annat hinder mot att ta upp ett överklagande till prövning än att detta kommit in för sent, får hovrätten omedelbart avvisa överklagandet.

7 §³³ Uppfyller överklagandet inte föreskrifterna i 4 § eller är det på annat sätt ofullständigt, skall hovrätten förelägga klaganden att avhjälpa bristen.

Följer klaganden inte föreläggandet skall överklagandet avvisas, om det är så ofullständigt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en rättegång i hovrätten.

8 §³⁴ Om inte annat följer av andra stycket skall överklagandet delges motparten med föreläggande att svara skriftligen inom en viss tid.

Om det är uppenbart att överklagandet är ogrundat, får hovrätten genast meddela dom i målet.

Har tingsrätten avslagit ett yrkande om kvarstad eller någon annan åtgärd enligt 15 kap. eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd, får hovrätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare. Har tingsrätten beviljat en sådan åtgärd eller förklarat att domen får verkställas även om den inte har laga kraft, får hovrätten omedelbart besluta att tingsrättens beslut tills vidare inte får verkställas.

9 §³⁵ Om inte klagandens yrkande medges, skall motparten i sin svarsskrivelse yttra sig över de grunder för överklagandet som klaganden anfört och ange de omständigheter han själv vill anföra.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om de bevis parten åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis. Om en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, skall parten i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till det. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med svarsskrivelsen. Vill parten att det skall hållas ett förnyat förhör med ett vittne, en sakkunnig eller en part eller förnyad syn på stället, skall han ange det och skälen till detta. Han skall också ange om han vill att klaganden skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

³² Senaste lydelse 1981:828.

³³ Senaste lydelse 1984:131.

³⁴ Senaste lydelse 1984:131.

³⁵ Senaste lydelse 1963:149.

10 §³⁶ Hovrätten skall sända över svarsskrivelsen till klaganden.

Om det behövs, får hovrätten besluta om ytterligare skriftväxling under förberedelsen. Hovrätten får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig. En part får föreläggas att ge in mer än en skrivelse endast om det finns särskilda skäl.

Under förberedelsen får sammanträde hållas, om det behövs för en ändamålsenlig handläggning av målet.

Vad som sagts om sammanträde per telefon i 42 kap. 10 § skall gälla även vid sammanträde enligt denna paragraf.

11 §³⁷ Behövs prövningstillstånd, skall hovrätten sedan skriftväxlingen avslutats besluta om sådant tillstånd skall meddelas. När det finns skäl för det, får frågan tas upp utan att skriftväxling har skett.

12 §³⁸ Om hovrätten anser att det behövs, skall hovrätten besluta att yttrande av sakkunnig inhämtas, skriftligt bevis läggs fram, föremål tillhandahålls för syn eller besiktning, bevis tas upp utom huvudförhandlingen eller någon annan förberedande åtgärd företas.

Om en part vill att en åtgärd enligt första stycket skall företas, skall han så snart som möjligt begära det hos hovrätten.

I fråga om hovrättens skyldigheter under förberedelsen skall 42 kap. 8 § andra stycket tillämpas.

13 §³⁹ Hovrätten får avgöra målet utan huvudförhandling,

1. om klagandens ändringsyrkande har medgetts,
2. om det är uppenbart att överklagandet är ogrundat,
3. om båda parter har begärt att målet skall avgöras utan huvudförhandling eller förklarat att de inte har något att invända mot det eller
4. om värdet av det som överklagandet gäller uppenbart inte uppgår till det basbelopp enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring som gällde vid tidpunkten för tingsrättens dom och inte båda parter har begärt huvudförhandling.

Vid beräkningen av värdet enligt första stycket 4 bortses från rättegångskostnader och sådan ränta som avser tid efter det att talan väckts.

Ett mål får alltid avgöras utan huvudförhandling, om det är uppenbart att sådan förhandling är obehövlig.

För prövning som inte avser själva saken behöver huvudförhandling inte hållas.

14 §⁴⁰ Innan ett mål avgörs utan huvudförhandling, skall parterna, om det inte är uppenbart att de redan har slutfört sin talan, beredas tillfälle att göra det.

³⁶ Senaste lydelse 1989:656.

³⁷ Senaste lydelse av förutvarande 10a § 1987: 747.

³⁸ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 11 och 12 §§. Senaste lydelse av 12 § 1989:656.

³⁹ Senaste lydelse av förutvarande 21 § 1984:131.

⁴⁰ Senaste lydelse av förutvarande 22 § 1954:432.

15 §⁴¹ Om inte målet enligt 13 § avgörs utan huvudförhandling, skall hovrätten bestämma tid för sådan förhandling. Tiden skall om möjligt bestämmas efter samråd med parterna. För behandling av en rättegångsfråga eller sådan del av saken som får avgöras särskilt får huvudförhandling sättas ut även om målet i övrigt inte är färdigt för huvudförhandling.

16 §⁴² Till huvudförhandlingen skall parterna kallas.

Klaganden skall föreläggas att inställa sig vid påföljd att överklagandet annars förfaller. Skall han infinna sig personligen, skall hovrätten också förelägga honom vite. Om det är av betydelse för målets handläggning eller utredning att motparten inställer sig eller om denne är skyldig att infinna sig personligen, skall han föreläggas vite. Föreläggs motparten inte vite, skall han upplysas om att målet kan komma att avgöras även om han uteblir.

Hovrätten skall också bestämma vilka vittnen och sakkunniga som skall kallas till huvudförhandlingen. Parterna skall underrättas om beslutet.

17 §⁴³ I övrigt skall det som sägs i 1 kap. 9 § samt 43 kap. 1 -6 §§, 8 § andra-fjärde styckena och 10— 14 §§ tillämpas i fråga om huvudförhandling i hovrätten. Reglerna i 16 § i detta kapitel skall dock tillämpas i fråga om kallelser till uppskjuten huvudförhandling och föreläggande för parterna.

18 §⁴⁴ Vid huvudförhandlingen skall den överklagade domen redovisas i den omfattning det behövs. Klaganden skall ange i vilken del domen överklagas och den ändring i domen han yrkar. Motparten skall ange om han medger eller bestrider yrkandet.

Därefter skall, om inte hovrätten anser något annat lämpligare, först klaganden och sedan motparten utveckla sin talan. Varje part skall yttra sig över vad den andra parten anfört. Om förhandlingen äger rum trots att klagandens motpart uteblivit, skall hovrätten se till att det som denne anfört läggs fram ur handlingarna i den utsträckning det behövs.

19 §⁴⁵ Sedan parterna utvecklat sin talan, skall bevisningen läggas fram. Om huvudförhandlingen äger rum trots att klagandens motpart uteblivit, skall hovrätten se till att den bevisning som han lagt fram i tingsrätten läggs fram ur handlingarna i den utsträckning bevisningen har betydelse för målet i hovrätten.

Om inte särskilda skäl föranleder annat, bör ett av tingsrätten upptaget bevis, som inte enligt 35 kap. 13 § skall tas upp på nytt, läggas fram innan bevis som rör samma omständighet omedelbart tas upp av hovrätten. Finns det flera bevis i fråga om samma omständighet, bör dessa läggas fram i ett sammanhang.

⁴¹ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 13 §.

⁴² Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 14 §.

⁴³ Senaste lydelse av förutvarande 15 § 1987: 747.

⁴⁴ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 16 §.

⁴⁵ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 17 §.

20 §⁴⁶ Sedan bevisningen lagts fram skall parterna lämnas tillfälle att slutföra sin talan.

21 §⁴⁷ Uteblir klaganden från sammanträde för huvudförhandling, förfaller överklagandet.

Uteblir klagandens motpart och har vite förelagts honom, får hovrätten, när förlikning om saken inte är tillåten, i stället för att förelägga nytt vite besluta att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag.

Om en part inställer sig endast genom ombud när han förelagts vid vite att infinna sig personligen och är förlikning om saken inte tillåten, får hovrätten förelägga nytt vite eller besluta att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag.

Har vite förelagts en part eller skall parten hämtas till rätten och kan han inte hämtas, får dock målet avgöras trots att parten inställt sig endast genom ombud eller uteblivit.

22 §⁴⁸ Har överklagandet förfallit enligt 21 §, skall hovrätten på ansökan av klaganden återuppta målet, om han för sin utevaro hade laga förfall som han inte kunde anmäla i tid.

Ansökan om återupptagande skall göras skriftligen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Om klaganden uteblir på nytt, har han inte rätt att få målet återupptaget.

23 § Har vid huvudförhandling i tingsrätten rörande viss omständighet vitne eller sakkunnig eller part under sanningsförsäkran hörts inför rätten eller syn på stället hållits och beror avgörandet även i hovrätten av tilltron till den bevisningen, får tingsrättens dom inte ändras i den delen utan att beviset tagits upp på nytt vid huvudförhandling i hovrätten. En sådan ändring får dock göras, om det finns synnerliga skäl för att bevisets värde är ett annat än tingsrätten antagit.

24 § Om den överklagade domen är en tredskodom och tingsrätten tar upp en av klagandens motpart gjord ansökan om återvinning, skall målet av hovrätten återförvisas till tingsrätten för att handläggas i samband med återvinningsmålet.

25 §⁴⁹ Ett överklagande får återkallas innan hovrättens dom eller slutliga beslut meddelats.

En klagande får inte ändra sin talan att avse en annan del av tingsrättens dom än den som uppgetts vid överklagandet.

I mål där förlikning om saken är tillåten får en part i hovrätten till stöd för sin talan åberopa en omständighet eller ett bevis som inte lagts fram tidigare endast om

1. han gör sannolikt att han inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset vid tingsrätten eller

⁴⁶ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 18 §.

⁴⁷ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 19 §.

⁴⁸ Senaste lydelse av förutvarande 20 § 1984:131.

⁴⁹ Senaste lydelse 1989:656.

2. han annars haft giltig ursäkt att inte göra det.

Framställs först i hovrätten ett yrkande om kvittning och kan det inte utan olägenhet prövas i målet, får yrkandet avvisas.

27 § Förs talan om jäv mot en domare i tingsrätten och anser hovrätten att jäv förelegat skall hovrätten undanröja tingsrättens dom i den del den överklagats.

29 § Undanröjer hovrätten tingsrättens dom på någon annan grund än att tingsrätten varit obehörig eller av något annat skäl inte bort ta upp målet till prövning, skall hovrätten samtidigt återförvisa målet till tingsrätten för fortsatt behandling.

Bestämmelser om hovrättens befogenhet att när tingsrätten varit obehörig hänvisa målet till annan tingsrätt finns i **10 kap. 20 §**.

51 kap. Om överklagande av domar i brottmål

1 § En part som vill överklaga tingsrättens dom i ett brottmål skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till tingsrätten. Den skall ha kommit in till rätten inom tre veckor från den dag då domen meddelades.

2 § Om ena parten överklagat tingsrättens dom, har motparten rätt att överklaga domen inom en vecka från den dag då den i 1 § angivna tiden gick ut. Ett överklagande som gjorts under sådan tid förfaller, om det första överklagandet återkallas eller av annat skäl förfaller.

3 §⁵⁰ Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas av tingsrätten. Överklagandet skall dock inte avvisas om det har kommit in till hovrätten inom klagotiden.

4 §⁵¹ Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas,
2. i vilken del domen överklagas och den ändring i domen som yrkas,
3. grunderna för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, när sådant tillstånd krävs, och
5. de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det skall hållas ett förnyat förhör med ett vittne eller en sakkunnig eller förnyad syn på stället, skall han ange det och skälen till detta. Han skall också ange om han vill att målsäganden eller den tilltalade skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Är den tilltalade anhållen eller häktad, skall det anges.

⁵⁰ Senaste lydelse 1990:443.

⁵¹ Senaste lydelse 1993:514.

5 §⁵² Om inte överklagandet avvisas enligt 3 §, skall tingsrätten efter utgången av den i 2 § angivna tiden sända över detta och övriga handlingar i målet till hovrätten.

Handlingarna skall översändas genast, om den tilltalade är häktad eller om klaganden framställt ett yrkande som fordrar omedelbar prövning, såsom ett yrkande om häktning av den tilltalade, om åtgärd som avses i 25-28 kap. eller om upphävande av ett beslut om sådan åtgärd. Till dess att den i 2 § angivna tiden har gått ut, skall dock en kopia av överklagandet finnas tillgänglig vid tingsrätten.

6 § Om det finns något annat hinder mot att ta upp ett överklagande till prövning än att detta kommit in för sent, får hovrätten omedelbart avvisa överklagandet.

7 §⁵³ Uppfyller överklagandet inte föreskrifterna i 4 § eller är det på annat sätt ofullständigt, skall hovrätten förelägga klaganden att avhjälpa bristen.

Följer klaganden inte föreläggandet skall överklagandet avvisas, om det är så ofullständigt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en rättegång i hovrätten.

8 §⁵⁴ Om inte annat följer av andra stycket skall överklagandet delges motparten med föreläggande att svara skriftligen inom en viss tid. Uppgift om målsägandes eller vittnens ålder, yrke och bostadsadress som saknar betydelse för åtalet skall inte framgå av de handlingar som delges den tilltalade i mål om allmänt åtal.

Om det är uppenbart att överklagandet är ogrundat, får hovrätten genast meddela dom i målet.

Har tingsrätten avslagit ett yrkande om en åtgärd som avses i 26—28 kap. eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd, får hovrätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare. Har tingsrätten beviljat en sådan åtgärd, får hovrätten omedelbart besluta att tingsrättens beslut tills vidare inte får verkställas. I frågor om häktning, reseförbud eller omhändertagande enligt 28 kap. brottsbalken får hovrätten ändra tingsrättens beslut även om motparten inte hörts.

Om hovrätten beslutat häkta någon som inte är personligen närvarande vid rätten, skall 24 kap. 17 § tredje och fjärde styckena tillämpas.

9 §⁵⁵ Motparten skall i sin svarsskrivelse yttra sig över de grunder för överklagandet som klaganden anfört och ange de omständigheter han själv vill anföra.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om de bevis parten åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med svarsskrivelsen. Vill parten att det skall hållas förnyat förhör med ett vittne eller en sakkunnig eller förnyad syn på stället, skall han ange det och skälen till detta. Han skall också ange om han

⁵² Senaste lydelse 1947:616.

⁵³ Senaste lydelse 1984:131.

⁵⁴ Senaste lydelse 1994:420.

⁵⁵ Senaste lydelse 1963: 149.

vill att målsäganden eller den tilltalade skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

10 §⁵⁶ Hovrätten skall sända över svarsskrivelsen till klaganden. Uppgift om målsägandes eller vittnens ålder, yrke och bostadsadress som saknar betydelse för åtalet skall inte framgå av de handlingar som sänds över till den tilltalade i mål om allmänt åtal.

Om det behövs, får hovrätten besluta om ytterligare skriftväxling under förberedelsen. Hovrätten får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig. En part får föreläggas att ge in mer än en skrivelse endast om det finns särskilda skäl.

Under förberedelsen får sammanträde hållas, om det behövs för en ändamålsenlig handläggning av målet. Hovrätten får besluta att den som är anhållen eller häktad skall inställas till sammanträdet.

Vad som sagts om sammanträde per telefon i 45 kap. 13 § och 47 kap. 10 § skall gälla även vid sammanträde enligt denna paragraf.

11 §⁵⁷ Behövs prövningstillstånd, skall hovrätten sedan skriftväxlingen avslutats besluta om sådant tillstånd skall meddelas. När det finns skäl för det, får frågan tas upp utan att skriftväxling har skett.

12 §⁵⁸ Om hovrätten anser att det behövs, skall hovrätten besluta att yttrande av sakkunnig inhämtas, skriftligt bevis läggs fram, föremål tillhandahålls för syn eller besiktning, bevis tas upp utom huvudförhandlingen eller någon annan förberedande åtgärd företas.

Om en part vill att en åtgärd enligt första stycket skall företas, skall han så snart som möjligt begära det hos hovrätten.

Behöver i mål om allmänt åtal åtgärd enligt 23 kap. företas, får hovrätten meddela åklagaren föreläggande om det.

13 §⁵⁹ Hovrätten får avgöra målet utan huvudförhandling,

1. om åklagaren har överklagat endast till den tilltalades förman,
2. om endast den tilltalade överklagat och hans ändringsyrkande godtas av motparten,
3. om det är uppenbart att överklagandet är ogrundat eller
4. om det inte finns anledning att döma den tilltalade till ansvar eller ådöma honom påföljd eller döma honom till annan påföljd än böter eller villkorlig dom eller sådana påföljder i förening.

Med de påföljder som anges i första stycket 4 likställs vite och, om det inte samtidigt är fråga om förverkande av villkorligt medgiven frihet från fängelsestraff, förordnande enligt 34 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken.

Har i fall som avses i första stycket en part begärt huvudförhandling, skall sådan hållas, om det inte är uppenbart obehövt.

⁵⁶ Senaste lydelse 1994:420.

⁵⁷ Senaste lydelse av förutvarande 10a § 1993: 514.

⁵⁸ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 11 §.

⁵⁹ Senaste lydelse av förutvarande 21 § 1984: 131.

Avser överklagandet även annat än ansvar, får målet avgöras utan huvudförhandling endast om denna talan enligt 50 kap. 13 § får prövas utan huvudförhandling.

För prövning som inte avser själva saken behöver huvudförhandling inte hållas.

14 §⁶⁰ Innan ett mål avgörs utan huvudförhandling, skall parterna, om det inte är uppenbart att de redan har slutfört sin talan, beredas tillfälle att göra det.

15 §⁶¹ Om inte målet enligt 13 § avgörs utan huvudförhandling, skall hovrätten bestämma tid för sådan förhandling. Tiden skall om möjligt bestämmas efter samråd med parterna. För behandling av en rättegångsfråga eller sådan del av saken som får avgöras särskilt får huvudförhandling sättas ut även om målet i övrigt inte är färdigt för huvudförhandling.

Om den tilltalade är häktad, skall huvudförhandling hållas inom fyra veckor efter utgången av den tid som anges i 2 §, om det inte till följd av åtgärder som avses i 12 § eller andra omständigheter är nödvändigt med längre uppskov. Har den tilltalade häktats efter utgången av den tid som anges i 2 §, skall tiden räknas från den dag han häktades.

16 §⁶² Till huvudförhandlingen skall parterna kallas.

En enskild klagande skall föreläggas att inställa sig vid påföljd att överklagandet annars förfaller. Skall han infinna sig personligen, skall hovrätten också upplysa honom om bestämmelsen i 21 § första stycket andra meningen. Om det är av betydelse för målets handläggning eller utredning att en enskild motpart inställer sig eller om denne är skyldig att infinna sig personligen, skall han föreläggas vite. Finns det i fråga om den tilltalade anledning anta att han inte skulle följa ett sådant föreläggande, får hovrätten besluta att han skall hämtas till rätten. Om hovrätten inte förelägger motparten vite eller beslutar att han skall hämtas, skall hovrätten upplysa honom om att målet kan komma att avgöras även om han uteblir. Hovrätten skall besluta att en tilltalad som är anhållen eller häktad skall inställas till huvudförhandlingen.

Skall i mål om allmänt åtal en målsägande höras med anledning av åklagarens talan, skall han vid vite kallas att infinna sig personligen.

Hovrätten skall också bestämma vilka vittnen och sakkunniga som skall kallas till huvudförhandlingen. Parterna skall underrättas om beslutet.

17 §⁶³ I övrigt skall det som sägs i 1 kap. 9 § samt 46 kap. 1 — 5 §§, 6 § andra stycket, 7 — 9, 11, 13, 16 och 17 §§ tillämpas i fråga om huvudförhandling i hovrätten. Reglerna i 16 § i detta kapitel skall dock tillämpas i fråga om kallelser till uppskjuten huvudförhandling och föreläggande för parterna.

När ett mål sätts ut till fortsatt eller ny huvudförhandling, får hovrätten besluta om lämpliga åtgärder för att målet skall kunna slutföras vid den förhandlingen.

⁶⁰ Senaste lydelse av förutvarande 22 § 1954:432.

⁶¹ Senaste lydelse av förutvarande 13 § 1989:650.

⁶² Senaste lydelse av förutvarande 14 § 1984:131.

⁶³ Senaste lydelse av förutvarande 15 § 1987:747.

18 §⁶⁴ Vid huvudförhandlingen skall den överklagade domen redovisas i den omfattning det behövs. Klaganden skall ange i vilken del domen överklagas och den ändring i domen han yrkar. Motparten skall lämnas tillfälle att yttra sig över yrkandet.

Därefter skall åklagaren utveckla åtalet i den utsträckning det behövs för prövningen av överklagandet. Om talan förs endast av målsäganden, gäller detta i stället denne. Om hovrätten finner det lämpligare får dock en tilltalad som överklagat utveckla sin talan före åklagaren eller målsäganden. Varje part skall få tillfälle att bemöta vad den andra parten anfört. Om förhandlingen äger rum trots att klagandens motpart uteblivit, skall hovrätten se till att det som denne anfört läggs fram ur handlingarna i den utsträckning det behövs.

19 §⁶⁵ Sedan parterna utvecklat sin talan, skall bevisningen läggas fram. Hovrätten skall se till att den bevisning som lagts fram i tingsrätten läggs fram ur handlingarna i den utsträckning bevisningen har betydelse för målet i hovrätten.

Om inte särskilda skäl föranleder annat, bör ett av tingsrätten upptaget bevis, som inte enligt 35 kap. 13 § skall tas upp på nytt, läggas fram innan bevis som rör samma omständighet omedelbart tas upp av hovrätten. Finns det flera bevis i fråga om samma omständighet, bör dessa läggas fram i ett sammanhang.

20 §⁶⁶ Sedan bevisningen lagts fram skall parterna lämnas tillfälle att slutföra sin talan.

21 §⁶⁷ Uteblir en enskild klagande från sammanträde för huvudförhandling, förfaller överklagandet. Detsamma gäller, om en enskild klagande som förelagts att infinna sig personligen inställer sig endast genom ombud och hovrätten inte anser sig ändå kunna avgöra målet.

Uteblir en enskild motpart och har vite förelagts honom, får hovrätten förelägga nytt vite eller besluta att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag. Detsamma gäller om en enskild motpart som vid vite förelagts att infinna sig personligen, inställer sig endast genom ombud.

Underlåter i mål om allmänt åtal en målsägande, som skall höras i anledning av åklagarens talan, att infinna sig personligen, gäller andra stycket.

Om vite har förelagts klagandens motpart eller om denne skall hämtas till rätten och hämtning inte kan ske, får hovrätten avgöra målet trots att han inställt sig endast genom ombud eller uteblivit. Ett mål får också avgöras om en enskild klagande som förelagts att infinna sig personligen inställt sig endast genom ombud.

⁶⁴ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 16 §.

⁶⁵ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 17 §.

⁶⁶ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 18 §.

⁶⁷ Senaste lydelse av förutvarande 19 § 1984:131.

22 §⁶⁸ Har överklagandet förfallit enligt 21 § skall hovrätten på ansökan av klaganden återuppta målet, om han för sin utevaro eller underlåtenhet att infinna sig personligen hade laga förfall som han inte kunde anmäla i tid.

Ansökan om återupptagande skall göras skriftligen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Om klaganden sedan målet återupptagits uteblir eller inte följer ett föreläggande att infinna sig personligen, har han inte rätt att få målet återupptaget.

23 § Har vid huvudförhandling i tingsrätten rörande viss omständighet vittne eller sakkunnig hörts inför rätten eller syn på stället hållits och beror avgörandet även i hovrätten av tilltron till den bevisningen, får tingsrättens dom inte ändras i den delen utan att beviset tagits upp på nytt vid huvudförhandling i hovrätten. En sådan ändring får dock göras, om den är till förmån för den tilltalade eller om det finns synnerliga skäl för att bevisets värde är ett annat än tingsrätten antagit.

24 § Ett överklagande får återkallas innan hovrättens dom eller slutliga beslut har meddelats. Åklagare som i hovrätten fört talan mot den tilltalade får ändra sin talan till dennes förmån.

En klagande får inte ändra sin talan att gälla en annan gärning än den som avses i överklagandet.

25 §⁶⁹ Hovrätten får inte med anledning av den tilltalades överklagande eller av åklagarens överklagande till hans förmån döma till en brottspåföljd som är att anse som svårare eller mer ingripande för den tilltalade än den som tingsrätten dömt till. Hovrätten får dock besluta om överlämnande till särskild vård eller, om tingsrätten beslutat om sådan vård, döma till annan påföljd.

Hovrätten får inte heller med anledning av ett överklagande som anges i första stycket besluta om utvisning, om tingsrätten inte har meddelat sådant beslut, eller bestämma längre tid än tingsrätten gjort för förbud för den tilltalade att återvända till Sverige.

27 § Förs talan om jäv mot en domare i tingsrätten och anser hovrätten att jäv förelegat skall hovrätten undanröja tingsrättens dom i den del den överklagats.

29 § Undanröjer hovrätten tingsrättens dom på någon annan grund än att tingsrätten varit obehörig eller av något annat skäl inte bort ta upp målet till prövning, skall hovrätten samtidigt återförvisa målet till tingsrätten för fortsatt behandling.

Bestämmelser om hovrättens befogenhet att när tingsrätten varit obehörig hänvisa målet till annan tingsrätt finns i 19 kap. 11 §.

30 §⁷⁰ Har tingsrättens dom överklagats endast i fråga om annat än ansvar, skall målet i hovrätten behandlas som tvistemål.

⁶⁸ Senaste lydelse av förutvarande 20 § 1984:131.

⁶⁹ Senaste lydelse 1988:1370.

⁷⁰ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 31 §.

1 §⁷¹ Den som vill överklaga en tingsrätts beslut skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till tingsrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till tingsrätten inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Om ett beslut under rättegången inte har meddelats vid sammanträde och det inte heller vid något sammanträde har tillkännagetts när beslutet kommer att meddelas, skall dock klagotiden räknas från den dag då klaganden fick del av beslutet. Ett överklagande av ett beslut om någons häktande, kvarhållande i häkte, tillstånd till restriktioner enligt 24 kap. 5 a §, om åläggande av reseförbud eller i fråga som avses i 49 kap. 7 § är inte inskränkt till viss tid.

I 49 kap. finns bestämmelser om att den, som vill överklaga ett beslut, i vissa fall först skall anmäla missnöje.

2 §⁷² Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas av tingsrätten. Överklagandet skall dock inte avvisas om det har kommit in till hovrätten inom klagotiden.

3 §⁷³ Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. det beslut som överklagas,
2. den ändring i beslutet som yrkas,
3. grunderna för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, när sådant tillstånd krävs, och
5. de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet.

4 § Om inte överklagandet avvisas enligt 2 §, skall tingsrätten till hovrätten sända över detta och övriga handlingar i målet som har betydelse för prövningen av överklagandet.

5 § Om det finns något annat hinder mot att ta upp ett överklagande till prövning än att detta kommit in för sent, får hovrätten omedelbart avvisa överklagandet.

6 §⁷⁴ Uppfyller överklagandet inte föreskrifterna i 3 § eller är det på annat sätt ofullständigt, skall hovrätten förelägga klaganden att avhjälpa bristen.

Följer klaganden inte föreläggandet skall överklagandet avvisas, om det är så ofullständigt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en rättegång i hovrätten.

7 §⁷⁵ Om hovrätten finner att klagandens motpart bör höras angående överklagandet, skall överklagandet delges honom med föreläggande att svara skriftligen inom en viss tid.

⁷¹ Senaste lydelse 1993:1408.

⁷² Senaste lydelse 1990:443.

⁷³ Senaste lydelse 1963:149.

⁷⁴ Senaste lydelse 1984:131.

⁷⁵ Senaste lydelse 1993:1408.

Det överklagade beslutet får inte utan att motparten har lämnats tillfälle att yttra sig ändras såvitt angår hans rätt.

Har tingsrätten i tvistemål avslagit ett yrkande om kvarstad eller någon annan åtgärd enligt 15 kap. eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd eller i brottmål avslagit yrkande om en åtgärd som avses i 26—28 kap. eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd, får hovrätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare. Har tingsrätten beviljat en sådan åtgärd eller förklarat att beslutet får verkställas även om det inte har laga kraft, får hovrätten omedelbart besluta att tingsrättens beslut tills vidare inte får verkställas. Hovrätten får också ändra tingsrättens beslut i fråga om häktning, tillstånd till restriktioner enligt 24 kap. 5 a § eller reseförbud utan att höra motparten.

8 §⁷⁶ Motparten skall i sin svarsskrivelse yttra sig över de grunder för överklagandet som klaganden anfört och ange de omständigheter han själv vill anföra.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om de bevis parten åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in till hovrätten samtidigt med svarsskrivelsen.

9 § Om det behövs får hovrätten besluta om ytterligare skriftväxling. Hovrätten får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig. En part får föreläggas att ge in mer än en skrivelse endast om det finns särskilda skäl.

10 §⁷⁷ Behövs prövningstillstånd och har motparten hörts angående överklagandet, skall hovrätten sedan skriftväxlingen avslutats besluta om sådant tillstånd skall meddelas. När det finns skäl för det, får frågan tas upp utan att skriftväxling har skett.

11 §⁷⁸ Om det är nödvändigt för utredningen i målet att en part eller någon annan hörs muntligen, får hovrätten besluta om detta på lämpligt sätt. Hovrätten skall besluta att den som är anhållen eller häktad skall inställas till förhöret.

Det som sägs i 43 kap. 8 § fjärde stycket gäller även vid ett förhör enligt första stycket.

Om hovrätten beslutat häkta någon som inte är personligen närvarande vid rätten, skall 24 kap. 17 § tredje och fjärde styckena tillämpas.

12 § Ett överklagande får återkallas innan hovrättens slutliga beslut har meddelats.

13 § Har en part eller intervenient överklagat ett beslut som tagits in i en dom eller som får överklagas endast i samband med att domen överklagas, och är även domen överklagad, skall målen i hovrätten handläggas gemensamt enligt 50 eller 51 kap.

⁷⁶ Senaste lydelse 1963:149.

⁷⁷ Senaste lydelse av förutvarande 9a § 1987:747.

⁷⁸ Senaste lydelse av förutvarande 10 § 1987:1211.

Första stycket gäller inte om beslutet angår ett ombud, en försvarare, ett vittne, en sakkunnig eller någon annan som inte var part eller intervenient i tingsrätten.

53 Kap. Om mål som tas upp omedelbart

1 § I tvistemål som skall tas upp omedelbart av en hovrätt tillämpas bestämmelserna om rättegången vid tingsrätt i 42—44 kap.

2 §⁷⁹ I brottmål som skall tas upp omedelbart av en hovrätt, tillämpas bestämmelserna om rättegången vid tingsrätt i 45—47 kap. med följande avvikelser:

1. Hovrätten får inte uppdra åt åklagaren att utfärda stämning.

2. Hovrätten skall i stämningen förelägga den tilltalade att svara skriftligen inom en viss tid. Hovrätten skall sända över svarsskrivelsen till åklagaren. Om det behövs får hovrätten besluta om ytterligare skriftväxling. Hovrätten får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig.

3.1 stället för den tid om en vecka som gäller enligt 45 kap. 14 §, 46 kap. 11 § och 47 kap. 22 § för hållande av huvudförhandling i vissa fall skall en tid om två veckor gälla.

4. Om det inte finns anledning att döma till någon annan påföljd än böter, får hovrätten avgöra målet utan huvudförhandling. I sådant fall tillämpas 51 kap. 14 §.

54 kap. Om rätten att överklaga hovrätts domar och beslut

1 §⁸⁰ En hovrätts dom får överklagas, om inte annat är föreskrivet.

När en hovrätt meddelar dom i fall som avses i 17 kap. 5 § andra stycket, skall hovrätten med hänsyn till omständigheterna bestämma om domen skall få överklagas särskilt eller endast i samband med att hovrätts slutliga avgörande överklagas.

Den, mot vilken en tredsdom givits, får inte överklaga domen. Bestämmelser om hans rätt till återvinning i anledning av sådan dom finns i 44 kap. 9 § och 53 kap. 1 §.

2 §⁸¹ Har parterna skriftligen avtalat att inte överklaga en dom som meddelas med anledning av en uppkommen tvist eller en framtida tvist som kan härledas till ett visst angivet rättsförhållande, gäller avtalet, om förlikning om saken är tillåten. Ett avtal som ingåtts före tvistens uppkomst gäller dock inte i mål som avses i 1 kap. 3 d § första stycket.

En utfästelse att inte överklaga som har gjorts efter domen gäller, om förlikning om saken är tillåten.

3 §⁸² En hovrätts slutliga beslut får överklagas, om inte annat är föreskrivet. Har en part rätt att ansöka om återupptagande av ett mål som avgjorts

⁷⁹ Senaste lydelse 1964:166.

⁸⁰ Senaste lydelse 1989:656.

⁸¹ Senaste lydelse av förutvarande 1 a § 1990:443.

⁸² Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 2, 2 a och 6 §§. Senaste lydelse av förutvarande 2a § 1989:352.

genom ett slutligt beslut, får han dock inte överklaga beslutet.

Ett beslut av en hovrätt enligt vilket ett mål återförvisats till tingsrätten får överklagas endast om hovrättens prövning innefattar ett avgörande av en fråga som inverkar på målets utgång.

Hovrättens beslut i en överklagad fråga om ersättning till offentlig försvarare får inte överklagas. Hovrätten får dock tillåta att beslutet överklagas, om det finns särskilda skäl för att pröva om tillstånd skall ges enligt 10 § första stycket 1.

4 §⁸³ Det som sägs i 49 kap. 4-6, 8 och 11 §§ om överklagande av en tingsrätts beslut skall tillämpas vid överklagande av en hovrätts beslut, som inte är slutligt, i frågor som avses i de nämnda paragraferna och som uppkommit i hovrätten eller överklagats dit.

5 §⁸⁴ I fråga om hovrättens beslut i annat fall än som anges i 3 eller 4 § tillämpas 49 kap. 3 § andra stycket och 9 §.

6 §⁸⁵ Om hovrätten ogillat ett yrkande om häktning, tillstånd till restriktioner enligt 24 kap. 5 a § eller reseförbud eller upphävt ett beslut om häktning, tillstånd till restriktioner enligt 24kap. 5a § eller reseförbud, får beslutet överklagas endast i samband med att hovrättens dom eller slutliga beslut överklagas.

7 § Har hovrätten funnit att tingsrätten varit behörig att ta upp ett mål, får hovrättens beslut om detta överklagas endast om invändningen mot tingsrättens behörighet grundas på en omständighet som högre rätt självmant skall beakta vid ett överklagande.

8 §⁸⁶ Ett beslut får inte överklagas, om hovrätten i beslutet

1. prövat en fråga om jäv mot domare i tingsrätt,
2. prövat en till hovrätten överklagad fråga som avses i 49 kap. 5 § 7 eller 9 eller 7 § eller
3. meddelat prövningstillstånd.

9 §⁸⁷ Prövningstillstånd krävs för att Högsta domstolen skall pröva hovrättens dom eller slutliga beslut i mål eller ärende som väckts vid tingsrätt. Detsamma gäller hovrättens slutliga beslut i ett ärende som har ett direkt samband med ett sådant mål eller ärende utom beslut som avses i 17 §.

Första stycket gäller inte överklaganden av Riksåklagaren, Justitiekanslern eller någon av Riksdagens ombudsmän i mål där allmänt åtal förs.

10 §⁸⁸ Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller

⁸³ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 3 §.

⁸⁴ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 4 §.

⁸⁵ Senaste lydelse av förutvarande 5 § 1993:1408.

⁸⁶ Senaste lydelse 1987:747.

⁸⁷ Senaste lydelse 1989:352.

⁸⁸ Senaste lydelse 1971:218.

2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd fordras i två eller flera likartade mål och Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i ett av dem, får prövningstillstånd meddelas även i övriga mål.

11 §⁸⁹ Prövningstillstånd får begränsas till att gälla en viss fråga i målet, vars prövning är av vikt för ledning av rättstillämpningen (prejudikatfråga) eller en viss del av målet.

I avvaktan på att prövning sker i enlighet med ett prövningstillstånd som begränsats enligt första stycket får Högsta domstolen förklara frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt vilande helt eller delvis.

Ett prövningstillstånd som meddelas utan sådan begränsning som avses i första stycket gäller

1. domen eller det slutliga beslutet i den utsträckning parten har överklagat avgörandet,
2. överklagade beslut som tagits in i domen eller det slutliga beslutet och som inte angår ett ombud, ett vittne, en sakkunnig eller någon annan som inte var part eller intervenient i hovrätten,
3. överklagade beslut som får överklagas endast i samband med att domen eller det slutliga beslutet överklagas.

I den utsträckning prövningstillstånd inte meddelas och fråga om tillstånd inte heller förklaras vilande, skall hovrättens dom eller slutliga beslut stå fast. En upplysning om detta skall tas in i Högsta domstolens beslut.

12 §⁹⁰ Vid överklagande som avses i 9 § andra stycket får Högsta domstolen, om målet väckts vid tingsrätt, besluta att begränsa prövningen av målet till en viss prejudikatfråga.

Ett beslut som avses i första stycket får meddelas att gälla till dess annorlunda bestäms. Ett sådant beslut fattas enligt de regler som gäller för beslut om prövningstillstånd. Meddelas beslut enligt detta stycke, skall målet i övrigt vila.

I den utsträckning Högsta domstolen inte prövar målet, skall hovrättens dom eller slutliga beslut stå fast. En upplysning om detta skall tas in i det beslut genom vilket prövning vägras.

13 §⁹¹ Vid avgörandet av om prövningstillstånd skall meddelas behöver hänsyn tas endast till sådana omständigheter som har åberopats av klaganden.

14 §⁹² Avser överklagandet ett beslut av hovrätten som inte är slutligt och som meddelats i ett mål eller ärende som väckts vid tingsrätt skall 9 — 13 §§ tillämpas. Detta gäller dock inte om Högsta domstolen med anled-

⁸⁹ Senaste lydelse 1989:352.

⁹⁰ Senaste lydelse av förutvarande 11 a § 1989:352.

⁹¹ Senaste lydelse av förutvarande 12 § 1981:1088.

⁹² Senaste lydelse av förutvarande 13 § 1989:352.

ning av talan mot hovrättens dom eller slutliga beslut har meddelat prövningstillstånd som enligt 11 § tredje stycket gäller även beslutet.

15 §⁹¹ Om ett beslut av en hovrätt enligt 3 § andra stycket eller 6, 7 eller 8 § inte får överklagas, skall beslutet innehålla uppgift om det.

Krävs prövningstillstånd i Högsta domstolen, skall hovrättens dom eller beslut innehålla uppgift om detta och om innehållet i 10 §.

16 §⁹⁴ Om en part anser att en upplysning enligt 15 § första stycket är oriktig, får han i samband med att beslutet överklagas begära att Högsta domstolen prövar frågan om rätt att överklaga. I annat fall får frågan inte prövas av Högsta domstolen.

17 §⁹⁵ Ett beslut genom vilket hovrätten avvisat en missnöjesanmälan, en ansökan om återvinning eller återupptagande eller ett överklagande av hovrätts dom eller beslut får överklagas. Frågan om en sådan anmälan eller ansökan gjorts eller ett överklagande skett inom rätt tid får annars inte prövas av Högsta domstolen.

55 kap. Om överklagande av domar

1 § En part som vill överklaga hovrättens dom skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till hovrätten. Den skall ha kommit in till rätten inom fyra veckor från den dag då domen meddelades.

2 §⁹⁶ Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas av hovrätten. Överklagandet skall dock inte avvisas om det har kommit in till Högsta domstolen inom klagotiden.

3 §⁹⁷ Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas,
2. i vilken del domen överklagas och den ändring i domen som yrkas,
3. grunderna för överklagandet och i vilket avseende hovrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, när sådant tillstånd krävs, och
5. de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Högsta domstolen inte lagts fram tidigare, skall klaganden i tvistemål förklara anledningen till det. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet. Klaganden skall också ange om han vill att motparten eller i brottmål målsäganden eller den tilltalade skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i Högsta domstolen.

Är i brottmål den tilltalade anhållen eller häktad, skall det anges.

⁹³ Senaste lydelse av förutvarande 14 § 1971:218.

⁹⁴ Senaste lydelse av förutvarande 15 § 1971:218.

⁹⁵ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 16 §.

⁹⁶ Senaste lydelse av förutvarande 3 § 1990:443.

⁹⁷ Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1981:1088.

4 §⁹⁸ Om inte överklagandet avvisas enligt 2 §, skall hovrätten efter utgången av klagotiden sända över detta och övriga handlingar i målet till Högsta domstolen. Handlingarna skall översändas genast, om i brottmålet den tilltalade är häktad eller om klaganden framställt ett yrkande som fordrar omedelbar prövning, såsom i tvistemål ett yrkande om kvarstad eller ett yrkande om upphävande av ett beslut om en sådan åtgärd eller av ett beslut om att dom får verkställas även om den inte har laga kraft, eller i brottmål ett yrkande om häktning av den tilltalade eller om åtgärd som avses i 25-28 kap. eller om upphävande av ett beslut om en sådan åtgärd.

5 §⁹⁹ Om det finns något annat hinder mot att ta upp ett överklagande till prövning än att detta kommit in för sent, får Högsta domstolen omedelbart avvisa överklagandet.

6 §¹⁰⁰ Uppfyller överklagandet inte föreskrifterna i 3 § första stycket 1 - 3 eller 5 eller andra stycket eller är det på annat sätt ofullständigt, skall Högsta domstolen förelägga klaganden att avhjälpa bristen.

Följer klaganden inte föreläggandet skall överklagandet avvisas, om det är så ofullständigt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en rättegång i Högsta domstolen.

7 §¹⁰¹ Behövs prövningstillstånd, skall Högsta domstolen besluta om sådant tillstånd skall meddelas. När det finns skäl för det, får frågan tas upp utan att skriftväxling har skett.

8 §¹⁰² Om inte annat följer av 7 §, skall överklagandet delges motparten med föreläggande att svara skriftligen inom en viss tid. Uppgift om målsägandes eller vittnens ålder, yrke och bostadsadress som saknar betydelse för åtalet skall inte framgå av de handlingar som delges den tilltalade i mål om allmänt åtal.

Har hovrätten i tvistemål avslagit ett yrkande om kvarstad eller någon annan åtgärd enligt 15 kap. eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd eller i brottmål avslagit ett yrkande om en åtgärd som avses i 26—28 kap. eller upphävt ett beslut om sådan åtgärd, får Högsta domstolen omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare. Har hovrätten beviljat en sådan åtgärd eller förklarat att domen får verkställas även om den inte har laga kraft, eller fastställt tingsrätts beslut om det, får Högsta domstolen omedelbart besluta att tingsrättens eller hovrättens beslut tills vidare inte får verkställas. I frågor om häktning eller reseförbud får Högsta domstolen ändra hovrättens beslut även om motparten inte hörts.

9 §¹⁰³ Motparten skall i sin svarsskrivelse yttra sig över de grunder för överklagandet som klaganden anfört och ange de omständigheter han själv vill anföra. Det som har sagts nu gäller inte i tvistemål där klagandens yrkande medges.

⁹⁸ Senaste lydelse av förutvarande 5 § 1981:828.

⁹⁹ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 6 §.

¹⁰⁰ Senaste lydelse av förutvarande 7 § 1984:131.

¹⁰¹ Senaste lydelse av förutvarande 11 § 1981:1088.

¹⁰² Senaste lydelse 1994:420.

¹⁰³ Senaste lydelse 1963:149.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om de bevis parten åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis. Om en omständighet eller ett bevis som åberopas i Högsta domstolen inte lagts fram tidigare, skall parten i tvistemål förklara anledningen till det. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in till Högsta domstolen samtidigt med svarsskrivelsen. Parten skall också ange om han vill att motparten eller i brottmål målsäganden eller den tilltalade skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i Högsta domstolen.

10 §¹⁰⁴ Högsta domstolen skall sända över svarsskrivelsen till klaganden. Uppgift om målsägandes eller vittnens ålder, yrke och bostadsadress som saknar betydelse för åtalet skall inte framgå av de handlingar som sänds över till den tilltalade i mål om allmänt åtal.

Om det behövs, får Högsta domstolen besluta om ytterligare skriftväxling. Högsta domstolen får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig. En part får föreläggas att ge in mer än en skrivelse endast om det finns särskilda skäl.

11 §¹⁰⁵ Högsta domstolen får utan huvudförhandling avgöra

1. en prejudikatfråga,
2. ett mål i vilket Högsta domstolen med stöd av bestämmelserna i 12 § i allt väsentligt grundar avgörandet i övrigt på hovrättens bedömning,
3. ett mål som har tagits upp omedelbart av hovrätten eller
4. ett sådant mål eller en sådan fråga i ett mål som skall avgöras av Högsta domstolen i dess helhet eller med tolv ledamöter.

Beträffande avgörande i övrigt i Högsta domstolen av mål utan huvudförhandling skall i tvistemål 50 kap. 13 § och i brottmål 51 kap. 13 § tillämpas.

12 §¹⁰⁶ Har Högsta domstolen med tillämpning av bestämmelserna i 54 kap. 11 eller 12 § prövat en prejudikatfråga, får domstolen, om ytterligare prövning krävs, helt eller delvis grunda sitt avgörande av målet i övrigt på hovrättens bedömning eller undanröja lägre rätts dom och återförvisa målet till lägre rätt för fortsatt handläggning.

En prejudikatfråga får avgöras genom dom även i andra fall än som avses i 17 kap. 5 § andra stycket.

13 § I tvistemål får en part i Högsta domstolen till stöd för sin talan åberopa en omständighet eller ett bevis som inte lagts fram tidigare endast om han gör sannolikt att han inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset vid lägre rätt eller han annars haft giltig ursäkt att inte göra det.

Framställs först i Högsta domstolen ett yrkande om kvittning och kan det inte utan olägenhet prövas i målet, får yrkandet avvisas.

14 § Har vid huvudförhandling i lägre rätt rörande viss omständighet vittne eller sakkunnig eller part under sanningsförsäkran hörts inför rätten

¹⁰⁴ Senaste lydelse 1994:420.

¹⁰⁵ Senaste lydelse av förutvarande 12 § 1989:352.

¹⁰⁶ Senaste lydelse av förutvarande 12 a § 1990:443.

eller syn på stället hållits och beror avgörandet även i Högsta domstolen av tilltron till den bevisningen, får hovrättens dom ändras i den delen endast om hovrätten i samma del ändrat tingsrättens dom utan att ta upp beviset vid huvudförhandling. En sådan ändring får dock göras, om den är till förmån för den tilltalade eller om det finns synnerliga skäl för att bevisets värde är ett annat än hovrätten antagit.

15 §¹⁰⁷ Vid rättegången i Högsta domstolen skall i övrigt följande bestämmelser tillämpas:

1. i tvistemål, 50 kap. 10 § tredje och fjärde styckena, 12 §, 14-22 §§, 24 § och 25 § första och andra styckena och

2. i brottmål, 51 kap. 8 § fjärde stycket, 10 § tredje och fjärde styckena, 12 §, 14-22 §§, samt 23a, 24, 25 och 30 §§.

Det som sägs i 50 kap. 26-29 §§ rörande tvistemål samt i 51 kap. 26-29 §§ rörande brottmål om undanröjande av tingsrätts dom och om återförvisning gäller för Högsta domstolen i fråga om lägre rätts dom.

56 kap. Om överklagande av beslut och om hänskjutande av prejudikatfrågor

1 §¹⁰⁸ Den som vill överklaga en hovrätts beslut skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till hovrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till hovrätten inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades. Om ett beslut under rättegången inte har meddelats vid sammanträde och det inte heller vid något sammanträde har tillkännagetts när beslutet kommer att meddelas, skall dock klagotiden räknas från den dag då klaganden fick del av beslutet. Ett överklagande av ett beslut om någons häktande, kvarhållande i häkte, tillstånd till restriktioner enligt 24kap. 5a § eller om åläggande av reseförbud är inte inskränkt till viss tid.

Av bestämmelser i 49 kap. och 54 kap. 4 § följer att den som vill överklaga en hovrätts beslut i vissa fall först skall anmäla missnöje.

2 §¹⁰⁹ Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas av hovrätten. Överklagandet skall dock inte avvisas om det har kommit in till Högsta domstolen inom klagotiden.

3 §¹¹⁰ Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. det beslut som överklagas,
2. den ändring i beslutet som yrkas,
3. grunderna för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, när sådant tillstånd krävs, och
5. de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet.

¹⁰⁷ Senaste lydelse 1989:656.

¹⁰⁸ Senaste lydelse 1993:1408.

¹⁰⁹ Senaste lydelse av förutvarande 3 § 1990:443.

¹¹⁰ Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1981:1088.

4 §¹¹¹ Om inte överklagandet avvisas enligt 2 §, skall hovrätten till Högsta domstolen sända över detta och övriga handlingar i målet som har betydelse för prövningen av överklagandet.

5 §¹¹² Om det finns något annat hinder mot att ta upp ett överklagande till prövning än att detta kommit in för sent, får Högsta domstolen omedelbart avvisa överklagandet.

6 §¹¹³ Uppfyller överklagandet inte föreskrifterna i 3 § första stycket 1 — 3 eller 5 eller andra stycket eller är det på annat sätt ofullständigt, skall Högsta domstolen förelägga klaganden att avhjälpa bristen.

Följer klaganden inte föreläggandet skall överklagandet avvisas, om det är så ofullständigt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en rättegång i Högsta domstolen.

7 §¹¹⁴ Om Högsta domstolen finner att klagandens motpart bör höras angående överklagandet, skall överklagandet delges honom med föreläggande att svara skriftligen inom en viss tid.

8 §¹¹⁵ Motparten skall i sin svarsskrivelse yttra sig över de grunder för överklagandet som klaganden anfört och ange de omständigheter han själv vill anföra.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om de bevis parten åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in till Högsta domstolen samtidigt med svarsskrivelsen.

9 §¹¹⁶ Om det behövs får Högsta domstolen besluta om ytterligare skriftväxling. Högsta domstolen får också meddela närmare bestämmelser om skriftväxlingen och därvid bestämma i vilket avseende parten skall yttra sig. En part får föreläggas att ge in mer än en skrivelse endast om det finns särskilda skäl.

10 §¹¹⁷ Behövs prövningstillstånd och har motparten hörts angående överklagandet, skall Högsta domstolen sedan skriftväxlingen avslutats besluta om sådant tillstånd skall meddelas. När det finns skäl för det, får frågan tas upp utan att skriftväxling har skett.

11 §¹¹⁸ Vid rättegången i Högsta domstolen skall i övrigt 52 kap. 11-13 §§ samt 55 kap. 12 § första stycket tillämpas.

Vid tillämpning av 52 kap. 13 § första stycket skall den gemensamma handläggningen av målen ske enligt 55 kap. i stället för enligt 50 eller 51 kap.

¹¹¹ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 5 §.

¹¹² Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 6 §.

¹¹³ Senaste lydelse av förutvarande 7 § 1984:131.

¹¹⁴ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 8 §.

¹¹⁵ Senaste lydelse av förutvarande 9 § 1963:149.

¹¹⁶ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 10 §.

¹¹⁷ Tidigare bestämmelser i ämnet i förutvarande 11 §.

¹¹⁸ Senaste lydelse av förutvarande 12 § 1989: 352.

12 §¹¹⁹ I fråga om överklagande enligt 8 kap. 8 § tillämpas 1 — 11 §§ med följande avvikelser:

1. Klaganden skall ge in sin skrivelse till advokatsamfundet. Skrivelsen skall ha kommit in till samfundet inom fyra veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

2. Om inte särskilda skäl föranleder annat, skall klaganden och, när talan förs av Justitiekanslern, även motparten höras muntligen i Högsta domstolen.

3. Det organ inom advokatsamfundet som meddelat beslutet skall lämnas tillfälle att ge in en skriftlig förklaring och att yttra sig i samband med att en part höras muntligen.

4. Ett beslut av advokatsamfundet genom vilket överklagandet avvisas får överklagas hos Högsta domstolen. Bestämmelserna i 1 skall då tillämpas.

13 §¹²⁰ Om parterna har ingått ett sådant avtal som avses i 49 kap. 2 § om att inte överklaga tingsrättens dom, får tingsrätten med parternas samtycke hänskjuta en viss fråga i målet till prövning av Högsta domstolen.

14 §¹²¹ En fråga som hänskjutits enligt 13 § får inte komma under Högsta domstolens prövning utan att domstolen meddelat tillstånd till detta. Sådant tillstånd får ges endast i den mån det gäller en sådan prejudikatfråga som avses i 54 kap. 11 § första stycket.

Frågan om prövningstillstånd får prövas utan att parterna fått tillfälle att yttra sig.

15 §¹²² Om prövningstillstånd meddelas enligt 14 §, skall Högsta domstolen pröva prejudikatfrågan med tillämpning av reglerna i 7, 9 och 11 §§.

57 Kap. Om mål som tas upp omedelbart

1 § I mål som skall tas upp omedelbart av Högsta domstolen skall 53 kap. tillämpas.

58 kap.

11 § Har någon försuttit den tid som gäller för överklagande av dom eller beslut eller för ansökan om återvinning eller återupptagande, och hade han laga förfall, får på ansökan av honom den försuttna tiden återställas.

¹¹⁹ Senaste lydelse av förutvarande 14 § 1989:113.

¹²⁰ Senaste lydelse av förutvarande 15 § 1989:352.

¹²¹ Senaste lydelse av förutvarande 16 § 1989:352.

¹²² Senaste lydelse av förutvarande 17 § 1989:352.

| 59 Kap. Om klagan över domvilla m. m.

1 §¹²³ Dom som vunnit laga kraft skall efter klagan av den vars rätt domen rör på grund av domvilla undanröjas,

1. om målet har tagits upp trots att det har förelegat ett rättegångshinder, som högre rätt haft att beakta självmant vid ett överklagande,

2. om domen givits mot någon, som inte har varit rätteligen stämd och inte heller har fört talan i målet, eller genom domen någon, som inte har varit part i målet, lider förfång,

3. om domen är så oklar eller ofullständig att det inte framgår av den, hur rätten har dömt i saken eller

4. om det i rättegången förekommit något annat grovt rättegångsfel som kan antas ha inverkat på målets utgång.

Klagan över domvilla enligt första stycket 4 som grundas på en omständighet som inte tidigare har åberopats i målet skall avvisas, om klaganden inte gör sannolikt att han har varit förhindrad att åberopa omständigheten i rättegången eller han annars haft giltig ursäkt att inte göra det.

2 §¹²⁴ Den som vill klaga över domvilla skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till hovrätten, om domen meddelats av tingsrätt, och i annat fall till Högsta domstolen.

Om klagan grundas på någon omständighet som avses i 1 § 1 eller 4 skall skrivelsen ges in inom sex månader från det att domen vann laga kraft. Grundas klagan på någon omständighet som avses i 1 § 2, skall skrivelsen ges in inom sex månader från det att klaganden fick kännedom om domen. Fick han kännedom om domen innan den vann laga kraft, skall tiden räknas från den dag då domen vann laga kraft.

3 §¹²⁵ I fråga om klagan över dom villa och överklagande av hovrätts beslut i sådant ärende skall i övrigt 52, 54 och 56 kap. tillämpas. I fråga om klagan som skall prövas omedelbart av Högsta domstolen gäller dock inte bestämmelserna om prövningstillstånd.

Rätten får besluta att domen tills vidare inte får verkställas.

Undanröjs domen av annat skäl än att rätten varit obehörig eller annars inte bort ta upp målet till prövning, skall rätten samtidigt besluta att ny handläggning skall äga rum vid den rätt som meddelat domen.

I fråga om ersättning för kostnad gäller bestämmelserna om rättegångskostnad.

4 § Det som sägs i 1 — 3 §§ om dom skall tillämpas även när det gäller rättens beslut.

5 §¹²⁶ Om ett avgörande av annan myndighet än tingsrätt skulle ha överklagats hos tingsrätt eller hovrätt, får klagan över domvilla i ärendet göras skriftligen hos hovrätten.

I fråga om klagan enligt första stycket tillämpas 1 §, 2 § andra stycket och 3 §.

¹²³ Senaste lydelse 1989:656.

¹²⁴ Senaste lydelse 1989:656.

¹²⁵ Senaste lydelse 1971:218.

¹²⁶ Senaste lydelse av förutvarande 4a § 1988:1451.

6 §¹²⁷ Strafföreläggande som godkänts av den misstänkte skall efter klagan undanröjas,

1. om godkännandet inte kan anses som en giltig viljeförklaring,

2. om det vid ärendets behandling har förekommit sådant fel, att föreläggandet bör anses ogiltigt eller

3. om föreläggandet av annan anledning inte överensstämmer med lag.

Har strafföreläggande undanröjts, får inte därefter för samma gärning dömas till eller föreläggas svårare straff.

7 §¹²⁸ Den som vill klaga på strafföreläggande skall göra detta skriftligen. Skrivelsen skall ges in till tingsrätt som kunnat ta upp åtal för brottet.

Skrivelsen skall ha kommit in till tingsrätten inom ett år efter det att åtgärd för verkställighet av föreläggandet företogs hos den misstänkte. I fråga om handläggningen skall 52 kap. 2, 3 och 5-12 §§ tillämpas. Bestämmelse som avser hovrätt gäller därvid i stället tingsrätten.

8 §¹²⁹ I fråga om överklagande av tingsrättens beslut med anledning av klagan på strafföreläggande gäller 49 och 52 kap.

Hovrättens beslut får inte överklagas.

9 §¹³⁰ I mål som avses i 7 eller 8 § får rätten besluta att strafföreläggandet tills vidare inte får verkställas.

10 §¹³¹ Bestämmelserna i 6-9 §§ skall tillämpas även i fråga om godkänt föreläggande av ordningsbot. I mål om klagan på sådant föreläggande är allmän åklagare motpart till den misstänkte.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1994.

2. Förekommer det i en lag eller en författning som har beslutats av regeringen en hänvisning till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag tillämpas i stället den nya föreskriften.

3. Har en dom eller ett beslut meddelats före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser i fråga om rätten att överklaga och om vad den som vill överklaga skall iaktta.

På regeringens vägnar

GUN HELLSVIK

Lena Moore
(Justitiedepartementet)

¹²⁷ Senaste lydelse av förutvarande 5 § 1959:257.

¹²⁸ Senaste lydelse av förutvarande 6 § 1966:249.

¹²⁹ Senaste lydelse av förutvarande 7 § 1966:249.

¹³⁰ Senaste lydelse av förutvarande 8 § 1966:249.

¹³¹ Senaste lydelse av förutvarande 9 § 1968:193.